

Mottagare
Socialdepartementet

Remiss. Ett samordnat vaccinationsarbete

Sammanfattning

Utredningens syfte är att säkerställa att de nationella vaccinationsprogrammen och det nationella vaccinationsregistret är ändamålsenliga och effektiva, med beaktande av erfarenheterna från covid-19 pandemin.

Yttrande

Utredningen har haft i uppdrag att göra en översyn av och lämna förslag om regleringen av de nationella vaccinationsprogrammen och det nationella vaccinationsregistret.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen instämmer i utredningens slutsats att det finns ett behov av en tydligare samordning avseende vaccinationsarbetet i Sverige. Inom en snar framtid kan flera nya och sannolikt dyra vaccin bli tillgängliga vilket ställer ytterligare krav på stärkt samverkan mellan olika aktörer på nationell och regional nivå. I utredningen saknas en konkret plan för ett samordnat vaccinationsarbete, vilket är en förutsättning för att utredningens övriga förslag ska kunna genomföras. NT-rådet nämns som en tänkbar aktör, vilket skulle kräva annan kompetens än idag.

Nationella vaccinationsprogram är en viktig insats för att tillse en god och jämlik hälsa. Utredningen föreslår att nationella vaccinationsprogram ska ge ett indirekt skydd även till ovaccinerade, dvs ha påverkan på smittspridningen, och att det innebär att vaccination av riskgrupper som främst ska skydda individer från sjukdom och mindre om att påverka smittspridningen, sannolikt inte kommer att ingå i nationella vaccinationsprogram. Det är angeläget att kriterierna för vilka vaccinationer som ska ingå i nationella program tydliggörs, men den definition utredningen föreslår anser Hälso- och sjukvårdsförvaltningen som alltför snäv och riskerar att skapa ojämlikheter. Kriterierna för vilka vaccinationer som ska kunna inkluderas i nationella program bör utgå från den samlade sjukdomsbördan och definieras så att även vaccinationer till riskgrupper och vaccination mot sjukdomar som inte smittar mellan människor skulle kunna inkluderas. Vaccination av breda riskgrupper för influensa eller covid-19 har inte någon tydlig påverkan på smittspridningen i samhället men kan förebygga allvarlig sjukdom, komplikationer och död hos stora grupper i befolkningen. Den definition som utredningen föreslår är då inte heller

relevant för vissa vaccinationer mot sjukdomar som inte sprids mellan människor men som redan ingår i nationella vaccinationsprogram, såsom stelkramp. Det innebär också att vaccination mot sjukdomar som TBE och bältros aldrig kan omfattas av nationella vaccinationsprogram, oavsett sjukdomsbörda eller utbredning. Vacciner som påverkar sjukdomsbörda och belastning på sjukvården utan att entydigt uppfylla de föreslagna kriterierna kan även ha stor betydelse för samhällsekonomin.

För de vaccinationer som inte ingår i nationella vaccinationsprogram är det upp till regionerna att besluta om vilka vaccin som ska erbjudas och om någon avgift ska tas ut eller inte. Utredningen förordar en ökad samordning men risken är uppenbar att resultatet innebär regionala skillnader avseende tillgänglighet och kostnad för invånaren.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen anser att det finns en stor risk för ojämlikhet om ansvaret för all vaccination av riskgrupper som inte uppfyller kravet på minskad smittspridning i befolkningen istället läggs på regionerna. De nya vaccin som nu tas fram tenderar att vara dyrare än dagens programvaccin, vilket kan innebära svårigheter för regionerna att införa och förvalta avgiftsfria regionala vaccinationsprogram. Resultatet kan bli att vaccinationerna endast blir tillgängliga för de som själva har råd att bekosta sin egen vaccination och som därmed får del av de hälsofördelar som vaccinationen innebär. Med olika regionala beslut avseende avgifter och regler kan det också bli otydligt för invånarna vad som gäller, vilket i sin tur kan påverka förtroende för vaccinationsprogrammen.

Vaccinationer som syftar till att skydda enskilda individer som har en ökad risk, som till exempel vid utlandsresor eller i samband med vissa sjukdomstillstånd, bör fortsatt hanteras av individen eller åligga hälso- och sjukvården och inte ingå i nationella vaccinationsprogram, vilket är det som föreslås av utredningen.

Under förutsättning att kriterierna för ett nationellt vaccinationsprogram även kan inkludera vaccination av riskgrupper, kan uppdelningen i särskilda och allmänna vaccinationsprogram tas bort.

Utredningens förslag att flytta ansvaret för vaccinationer i förskoleklass till kommunen eller annan huvudman för elevhälsan bedöms rimliga.

För att tillse en ändamålsenlig övervakning och uppföljning av nationella vaccinationsprogram instämmer Hälso- och sjukvårdsförvaltningen i utredningens bedömning att det finns behov av ett utökat vaccinationsregister, som inkluderar såväl nationella som regionala vaccinationsprogram som pandemivaccinationer. Utredningen föreslår att ett nationellt vaccinationsprogram ska ha ett livsloppsperspektiv, och därmed inkludera eventuella behov av påfyllnadsdoser för att tillse ett fortsatt/livslångt skydd vilket bedöms relevant. Dagens nationella vaccinationsregister (NVR) är enbart ett hälsodataregister utan möjlighet till uttag av data för den enskilde, varför registret inte kan tillgodose sjukvårdens och den enskildes behov av uppgifter om individens vaccinationshistorik. Det finns därför ett stort behov av en

annan typ av vaccinationsregister för en mer komplett registrering av givna vaccinationer, där uppgifterna också skulle kunna nyttjas av vården och av medborgarna. Livslöppsperspektivet innebär att det blir än mer angeläget att ha tillgång till ett användbart vaccinationsregister för att underlätta vaccinationsarbetet och göra det patientsäkert. Slutligen anses att tillse ett funktionellt vaccinationsregister också är en viktig åtgärd inför kommande pandemier. Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen instämmer i den bedömningen.

Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Filip Reinhag
Ordförande hälsa-och sjukvårdsnämnden

Marie Loob
Hälsa- och sjukvårdsdirektör

HSN-AU § 60 Remiss. Ett samordnat vaccinationsarbete

Ärendenummer: HSN 2024/210

Arbetsutskottets beslut

- Hälso- och sjukvårdsnämndens arbetsutskott godkänner föreslaget yttrande och skickar det som sitt eget.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Hälso- och sjukvårdsnämnden har mottagit remissen "Ett samordnat vaccinationsarbete". Remissvar ska vara inlämnat till socialdepartementet senast 2024-05-16. Hälso- och sjukvårdsnämnden sammanträder under våren 2024-04-17 och 2024-06-20. För att ge förvaltningen en möjlighet att arbeta fram ett väl genomarbetat remissvar är det inte möjligt att vara färdiga till sammanträdet i april. Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade därför på sitt sammanträde 2024-04-17 (HSN § 43) att delegera till sitt arbetsutskott att besluta om remissyttrandet.

Utredningens syfte är att säkerställa att de nationella vaccinationsprogrammen och det nationella vaccinationsregistret är ändamålsenliga och effektiva, med beaktande av erfarenheterna från covid-19 pandemin.

Bedömning

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens bedömning är att utredningens förslag härmed anses besvarad.

Ärendets behandling under mötet

Yrkande

Ordföranden *Filip Reinbag (S)* yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ordföranden finner bifall till yrkandet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse hälso- och sjukvårdsförvaltningen daterad 2024-04-18

Yttrande hälso- och sjukvårdsnämnden daterat 2024-05-15

Remiss. Ett samordnat vaccinationsarbete inkom 2024-02-16